

INDICATOR: VERZAMELING VAN BIODIVERSITEITSGEGEVENS IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST DOOR BURGERS (« CROWDSOURCING ») : AANTAL ACTIEVE WAARNEMERS

THEMA : BIODIVERSITEIT

1. BELANG VAN DE INDICATOR EN ELEMENTEN VOOR INTERPRETATIE

Vraag achter de indicator :

Het informeren en sensibiliseren van burgers over de natuur zijn van vitaal belang voor een duurzaam stadsontwikkelingsbeleid. Wij kunnen ervan uitgaan dat deze bewustmaking bevorderlijk is voor het verwerven van respect voor groene ruimtes en biodiversiteit, het opwekken van een algemene interesse voor milieuvraagstukken, de educatie (van kinderen) over al wat leeft, en het actief betrekken van mensen bij milieuprojecten. Bovendien bevordert het contact met de natuur in belangrijke mate zowel de fysieke als de mentale gezondheid.

Er zijn veel soorten natuurliefhebbers: wandelaars, tuinders, imkers, natuurfotografen en natuurwaarnemers zijn hiervan enkele voorbeelden. De natuurwaarnemers behoren tot de groep mensen die het nauwst betrokken zijn bij de natuur en het behoud ervan. Hoe meer mensen de natuur koesteren en er interesse voor vertonen, hoe meer ze de natuur rondom hen bestuderen, en vice versa. Indien de interesse bij de bevolking stijgt, zal dit zich waarschijnlijk uiten in een stijging van het aantal natuurwaarnemers, en omgekeerd.

De initiatieven om de inzameling van gegevens over natuur en milieu door de burger ("crowdsourcing") te bevorderen worden steeds talrijker. De nagestreefde doelstellingen zijn afhankelijk van het project zowel wetenschappelijk als educatief. De website www.bru.waarnemingen.be is een portaal, waarmee iedereen, zowel professionele natuurvorschers als amateurs, hun eigen waarnemingen van planten en dieren kunnen invoeren. De indicator beschreven in deze fiche beschrijft de jaarlijkse variatie van het aantal personen die regelmatig waarnemingen invoeren. Hij is onder andere een weerspiegeling van de publieke belangstelling voor de natuur. Bovendien zorgt de invoer van gegevens in deze website voor het verbeteren van de kennis over de lokale biodiversiteit.

Context van de indicator :

De Regering heeft als taak, volgens de ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud, art. 4 van hoofdstuk 3, de sensibilisering van het publiek te bevorderen voor de elementen die de gewestelijke en wereldwijde biologische diversiteit uitmaken en voor de noodzaak om ze te behouden en ze duurzaam te gebruiken, met name wat betreft de populaties van inheemse fauna- en florasoorten, hun habitats en de natuurlijke habitats. Ze draagt bij tot de verspreiding van de daartoe noodzakelijke informatie en tot de voorlichting van de burger. Het opstellen van een Verslag over de Staat van het Leefmilieu is voorts wettelijk verplicht sinds 1992. Momenteel vloeit deze verplichting voort uit de ordonnantie van 18 maart 2004 inzake toegang tot milieu-informatie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Onder milieu-informatie wordt onder andere verstaan de toestand van elementen van het milieu, zoals landschap en natuurgebieden, met inbegrip van biologische diversiteit en haar componenten (art. 3.2.a). De interesse van de inwoners voor natuur, natuurbehoud en leefmilieu in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is een belangrijk aspect bij de bescherming van natuur en leefmilieu.

Te bereiken kwantitatieve doelstellingen en, desgevallend, statuut van de streefdoelen :

Met deze indicator willen we de interesse voor natuurstudie bij de bevolking illustreren. We willen daarnaast ook meten welke taxonomische groepen populair zijn. Er bestaat geen wettelijke kwantitatieve doelstelling. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft er alle baat bij dat deze indicator toeneemt. Enerzijds wordt het doel van sensibilisering bereikt, anderzijds betekent een stijging meer waarnemingen en meer informatie voor het Gewest.

2. METHODOLOGISCHE FUNDERINGEN

Definities :

Het aantal actieve waarnemers wordt bepaald aan de hand van de tool “toplijst soorten” op de portaalsite www.bru.waarnemingen.be. Er wordt een algemeen aantal en een aantal per taxonomische groep gegeven. De taxonomische groepen staan vermeld in de tabel hieronder.

Inhoud van de indicator :

Deze indicator geeft op jaarlijkse basis het aantal mensen dat een minimum aantal soorten gezien heeft per taxonomische groep of voor alle taxonomische groepen.

Berekeningswijze en aangewende gegevens :

Voor het bepalen van het aantal natuurwaarnemers maken we gebruik van de portaalsite bru.waarnemingen.be. Deze is vrij toegankelijk voor iedereen. Wij zijn geïnteresseerd in het aantal mensen die op regelmatige basis waarnemingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest doorgeven. Om deze eruit te filteren, gebruiken we de tool “toplijst soorten” op de website (rubriek “Overzichten”) en we selecteren vervolgens het jaar. Deze is te vinden bij de rubriek “Overzicht”. Om in deze lijst te geraken, moet je een minimum aantal soorten gezien hebben (op jaarbasis). Het aantal mensen die deze lijst haalt, bepaalt het cijfer van het aantal actieve natuurwaarnemers. Exotische soorten leveren geen bijdrage aan het aantal om in de toplist te geraken.

Om zeker te zijn dat de ondergrens om als actieve natuurwaarnemer te worden erkend niet verandert, wordt deze voor deze indicator vastgeklemd op het minimum aantal soorten per taxonomische groep dat een waarnemer heeft ingebracht op redactiedatum van de voorliggende methodologische fiche (23 mei 2017, idem in 2015). De tabel bepaalt dus het minimum aantal soorten dat op een jaar binnen eenzelfde taxonomische groep moet worden gecodeerd door een waarnemer opdat deze laatste zou opgenomen worden in de lijst “toplijst soorten”.

Ondergrens van het aantal soorten waargenomen per taxonomische groep om tot de lijst "toplijst soorten" gerekend te worden

Sources: www.bru.waarnemingen.be, februari 2015 (idem in mei 2017)

Taxonomische groep	Minimum aantal per jaar
Alle soorten	101
Bijen, wespen en mieren	6
Dagvlinders	6
Geleedpotigen (overig)	6
Insecten (overig)	6
Kevers	6
Libellen	6
Mossen en korstmossen	6
Nachtvlinders en micro's	6
Paddenstoelen	6
Planten	6
Reptielen en amfibieën	6
Sprinkhanen en krekels	6
Vissen	6
Vliegen en muggen	6
Vogels	11
Wantsen en cicaden	6
Weekdieren en overige ongewervelden	6
Zoogdieren	6

De website waarnemingen.be werd in 2008 gelanceerd. Vanaf het begin was deze zeer populair en is ze algemeen gekend bij het grote publiek. Niet alle natuurliefhebbers hebben echter hun oudere waarnemingen ingevoerd.

Eenheid :

Aantal waarnemers.

Bron van de aangewende gegevens:

www.bru.waarnemingen.be (voorkeur om deze site te gebruiken in plaats van www.waarnemingen.be)

Aanbevolen periodiciteit voor het bijwerken van de indicator :

Deze indicator kan jaarlijks bijgewerkt worden.

3. COMMENTAAR AANGAANDE DE METHODOLOGIE OF DE INTERPRETATIE VAN DE INDICATOR

Beperking van de indicator en gebruiksvoorzorgen:

- Niet iedereen die geregeld de natuur intrekt om de natuur te observeren gebruikt de portaalsite www.waarnemingen.be.
- De eerste jaren zal er ook een effect van bekendheid van de website gespeeld hebben. Intussen is de website zeer ingeburgerd en wordt er verondersteld dat dit geen bepalende factor meer is.
- Regelmatige bezoekers van het Brusselse gedeelte van het Zoniënwoud en pendelaars zullen mee deze lijsten vullen. De potentiële waarnemers van buiten Brussel kunnen het cijfer hoger maken dan de realiteit.

Moeilijkheden eigen aan de methodologie:

Geen

Aanvullende of alternatieve indicatoren bij gebrek aan de « ideale » indicator :

Een aanvullende indicator is het totale aantal waarnemingen die in www.bru.waarnemingen.be werden ingevoerd en de verdeling van dit totaal over de verschillende taxonomische groepen (zie rubriek statistieken/waarnemingen).

Gegevens ter aanvulling (voor de interpretatie of verfijning van de analyse...) :

Deze indicator kan bestudeerd worden samen met andere indicatoren of gegevens zoals onder andere:

- het ledenaantal van natuurverenigingen ;
- het aantal opleidingen of aantal deelnemers aan een opleiding in verband met natuuroopvoeding;
- het aantal bijenkorven of bijenhouders ;
- het aantal tuinders of moestuinen ;
- enz.

Ook de projecten van het Gewest en de natuurverenigingen beïnvloeden allicht het aantal actieve waarnemers van bepaalde taxonomische groepen.

4. VERBANDEN MET ANDERE INDICATOREN OF GEGEVENS (UIT HET RAPPORT OVER DE STAAT VAN HET LEEFMILIEU)

Zie hoger

5. VOORNAAMSTE INSTELLINGEN BETROKKEN BIJ HET ONTWIKKELEN VAN GELIJKAARDIGE INDICATOREN (EUROPESE UNIE, BELGIE, ANDERE INDIEN PERTINENT)

Geen

6. BIBLIOGRAFISCHE REFERENTIES (METHODOLOGIE, INTERPRETATIE)

- www.natuurpunt.be
- www.bru.waarnemingen.be
- BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST 2012. « Ordonnantie betreffende het natuurbehoud – 1 maart 2012 », Belgische staatsblad van 16/03/2012, http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&table_name=wet&c n=2012030115

7. VOLLEDIGHEID (DEKKING IN TIJD EN RUIMTE)

Beschikbaarheid in de tijd :

Jaarlijkse gegevens vanaf 2008

Ruimtelijke dekking van de gegevens:

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Meest recente bijwerking van de indicator :

Mai 2017

Meest recente bijwerking van de methodologische fiche :

Mai 2017

